

NAVODILA ZA VZORČENJE IN TRANSPORT LIKVORJA

1. Namen in področje uporabe

Priporočila KIKKB so namenjena osebju UKCL.

2. Postopek

Likvorski vzorec odvzame zdravnik, običajno z lumbalno punkcijo, redkeje s subokcipitalno ali ventrikularno punkcijo. **Če vzorec, ki ga sprejmemo v laboratoriju ni posebej označen menimo, da je vzorec likvorja lumbalni punkt.**

Likvorski vzorec se odvzame v predpisano likvorsko epruveto (plastična, prozorna in konična s pokrovom z navojem; dobite jih v laboratoriju). Priporoča se, da se likvorski vzorec **punktira v tri zaporedne** likvorske epruvete **po naslednjem vrstnem redu:**

- **prva:** za biokemične in imunološke analize: **najmanj 3 mL;**
- **druga:** za mikrobiološke preiskave;
- **tretja:** za štetje in diferenciacija levkocitov, štetje eritrocitov in druge citološke preiskave: **najmanj 3 mL.**

Nepravilnosti pri ali po odvzemu: **Iz epruvete za štetje in citološke preiskave celic, se ne sme odlivati ali prelivati vzorca dokler celice niso preštete in diferencirane.**

Vzorec likvorja mora biti **v laboratoriju najkasneje v eni uri po punkciji**, v tem času naj stoji na sobni temperaturi. Izjemoma lahko stoji do treh ur v hladilniku ali na ledu (pozor: celice se že poškodujejo!). Po citološkem pregledu likvorja lahko centrifugiran likvor hranimo do enega tedna v hladilniku ali zamrznjenega pri $-70\text{ }^{\circ}\text{C}$ več mesecev za biokemične analize.

Za nekatere likvorske analize (za glukozo in beljakovine) je nujno potrebna **primerjava s krvnimi analizami**, zato **potrebujemo tudi vzorec krvi**. Venska kri mora biti odvzeta **v času največ dveh ur pred ali po likvorski punkciji** (odvzem ni dovoljen ob: infuziji, transfuziji, plazmaferezi in podobnih posegih, ki vplivajo na hitro spremembo volumna in koncentracije). Primerjalni vzorec venske krvi je nujno potreben za določitev:

- **glukoze** (razmerje med koncentracijo v likvorju in krvjo);
- **albumina** (ocena funkcije krvno-možganske pregrade);
- **imunoglobulinov, IgG, IgA in IgM** (ocena intratekalne sinteze);
- **oligoklonalnih frakcij imunoglobulinov** (ocena intratekalne sinteze);
- **CEA** (razmerje med koncentracijo v likvorju in krvjo);
- **ostale serumske beljakovine, ki prehajajo skozi krvno-možgansko pregrado** (razmerje med koncentracijo v likvorju in krvjo).

Prilagodil/i	Mag. E. Božnar Alič, spec. med. biokem., Mladen Krsnik, spec. med. biokem.		
Pregledal		datum	podpis
Odobril	Mag. E. Božnar Alič, spec. med. biokem.	Datum: 9.10.2013	podpis

Pregled predhodnih izdaj		
Izdaja	Opis sprememb/e dokumenta	Datum
1	Inicialna izdaja	9.10.2013